

KÖNYV KATA
FESTÉSZETÉT
PÁNCZÉL AND-
REA ÉS LÁNYA,
MÁTYÓK LILLA
TÁMOGATJA

MECÉNÁS VAGY KÉPKERESKEDŐ?

A FIATAL KORTÁRS KÉPZŐMŰVÉSZEK JÓTEVŐI

A régiségpiac telített, egyre több a hamisítvány, s ha egy-két ritka kincs feltűnik az aukciókon, ára a csillagos égben. A galériák számára érdekessé váltak a fiatal tehetségek, akiknek a felkarolása az üzleti lehetőségeken túl nemes feladat is.

A MECÉNÁS
ÉS MŰVÉSZEI:
DR. OROSZ
ILONA LÉNA,
PODMANICZKY
ÁGNES ÉS PIN-
CZÉS JÓZSEF

a minap egy vendégségben hosszasan szemléltem El Kazovszkij egyik lehengerlő hatású festményét, ami a nappali egyik falán, központi helyen lógott, amikor középkorú, amatőr műgyűjtő ismerősöm, az est házigazdája a fülembé súgta a kép árát. Nem mondom, elcsodálkoztam. „Huszonöt évvel ezelőtt a mai viszonyokhoz képest potom áron jutottam hozzá, beleszerettem a képbe, El Kazovszkij jellegzetes stílusába. Akkoriban eszembe sem jutott, hogy egyszer, a művészno szomorú halála után több nullával nagyobb összegért adhatnám el, ha akarnám” – érzékelteti történetével a sors igazságtalanságát vendéglátóm, akinek a lakását egyébként még más, kevésbé ismert és ismeretlen festők művei is díszítik. Köztük

néhány fiatal magyar művészé, akikről ma még senki meg nem mondja, hogy művészi pályafutásuk huszonöt év múlva hol fog tartani.

Amikor elmesélem ezt a történetet Pánczél Andreának, aki nemrégiben kezdett el komolyan foglalkozni frissen végzett festőművészek menedzselésével és nyitotta meg galériáját Budapest Belvárosában, mely találóan a Friss nevet viseli, ő elégedetten mosolyog. „Ilyen és hozzá hasonló gyűjtők miatt mertünk belevágni ebbe a családi vállalkozásba. Meg vagyunk győződve arról, hogy Magyarországon is egyre többen vannak, akik a több ezer számban nyomtatott reprintek helyett valami egyedivel, értékessel szeretnék szépíteni a környezetüket. Egyre kevesebb régi műkincs kapható a piacon, nem beszélve az árakról. A fiatalok

értékes alkotásai viszont elérhető áron megszerezhetők, és korunk világát tükrözik vissza.” Andrea családjával évek óta járt kortárs kiállításokra itthon és külföldön, és saját örömeire vásároltak is képeket fiatal művészekről. Már egy ideje szerettek volna egy saját kis galériát, csak arra vártak, hogy a családból valaki főállásban tudjon vele foglalkozni. Andrea lánya, Mátyok Lilla művészettörténész-hallgató, örömmel vállalta el a galéria vezetését, számára nagyszerű lehetőség, hogy az egyetemen tanultakat ilyen fiatalon a gyakorlatban is kamatoztathassa. Andrea és Lilla a huszonnégy éves Könyv Kata képeivel Szentendrén egy kiállításon találkozott először, és azonnal beleszerettek a művekbe. Felkeresték a festőt, és néhány személyes találkozás után, melyek alkalmával ki- ➤

MECÉNÁS VAGY KÉPKERESKEDŐ?

DR. BALOGH
PÉTER NAGY
TISZTELŐJE RA-
BÓCZKY JUDIT
SZOBRAINAK

ájának alapítója, dr. Orosz Ilona Léna. A mai magyar öltözködési kultúra jól ismert üzletasszonya a jó ízlés nagyköveteként az 1990-es évektől kezdve biztosítja Budapest igényes asszonyai számára, hogy hétköznapi és alkalmi viseleteik a dizájn eszközeivel is kifejezzék személyiségüket. „A divat és a kortárs képzőművészet nem egymás kiegészítői az életben, hanem az egyik feltételezi a másikat. Egy izgalmasan komponált öltözködés több, mint egy eredeti szabásminta kiteljesedése: az már szegről-végről művészet, egyfajta műalkotás” – fogalmaz Léna. Az elmúlt húsz évben külföldi útjai során végiglátogatta a világ jelentős múzeumait, kiállításait, és egyre erősödött benne a vágy, hogy a művészet erejének segítségével ő is hozzájáruljon az emberek

méltóságtudatának életben tartásához. Idén jött el az idő és a lehetőség, hogy vágyát megvalósítsa: márciusban a Tavasz Fesztivál keretein belül rendezte meg első kiállítását, egy szubjektív válogatást ismert és kevésbé ismert magyar művészek alkotásaiból. A Képzőművészeti Egyetem diplomavédő vizsgáján két fiatal festőművésznek ajánlotta fel, hogy alkotói pályájuk kezdetét együttműködéssel segíti. Podmaniczky Ágnes és Pinczés József egy évre szóló megállapodást írt alá a Léna & Roselli Galériával. Ennek értelmében a galéria vállalta, hogy nyugodt feltételeket biztosít számukra az alkotáshoz, segíti őket a szakmai kapcsolatok kialakításában, műveiket hazai és külföldi csoportos kiállításokon mutatja be és értékesíti. „Léna galériája már a diplomavizsgán bemutatott képeink közül is vásárolt, így az iskola falai közül úgy léptünk ki, hogy nem kellett azonnal egzisztenciális nehézségekkel szembesülnünk. Havi anyagi támogatást kapunk ahhoz, hogy dolgozhassunk. Ez nagy segítség, nem kell azon törnöm a fejem, hogy miből veszek vásznat és festéket, és nem megy el az időm a kiállítások szervezésére és az eladásra, amihez nem értek. Nekem csak festenem kell, amit nagyon

► derült, hogy emberileg is közel állnak egymáshoz, szerződést ajánlottak neki. „Kata képeinek erőteljes festőisége, textúrája fogott meg engem. Ő nem clefantsonttoronyban élő művész, aki teljesen elzárkózik a külvilágtól, ellenkezőleg: reflektál az őt körülvevő eseményekre, képeihez a motívumokat a mindennapi életből kölcsönzi” – fogalmazza meg választásuk tudatos oldalát a művészettörténész hallgató. A kortárs művészet megítélése nehéz feladat, hiszen az ennyire fiatal művészekről sokszor még folyóiratekikkek sem jelentek meg, így a galéristák csak az érzéseikre és általános ismereteikre hagyatkozhatnak, amikor a művész kvalitásait akarják felmérni. Az együttműködés alapja a bizalom, és a kapcsolat elején tisztázott viszonyok. Andrea a média világában számos üzleti és emberi tapasztalatra tett szert, jogászként alaposan végiggondolta a mecénatúra mint vállalkozás jogi buktatóit. „Nem köte-

lező, hogy a festő barátja legyen a galériásnak, de nálunk valahogy ez természetesen alakult – meséli Könyv Kata. – Bár teljesen más világból jövünk, sok dolog közös bennünk. Nekem nagyon imponál Andreaék létszeretete, lelkesedése, ők pedig értékelik a humoromat. Úgy érzem, befogadtak a családjukba, és örülök, hogy a keményebb képeim ebben a nőies arculatú galériában kaptak helyet. Én rájuk bízom a műveimet és a jövőmet, ők pedig bíznak benne, hogy lelkiismeretesen végzem a munkámat.” Májusban a Képzőművészeti Egyetemen a végzős hallgatók diplomavédésén Kata kapta az egyik legnagyobb tapsot, a nézők soraiban Andrea és Lilla együtt örültek vele a sikernek.

Az üzlet csak üzlet?

Ugyanczen a diplomavédő vizsgán jelen volt a kortárs műkereskedelem és művészetpártolás egy másik új galéri-

A MŰTEREM
ELVÁRÁZSOLT
VILÁGÁBAN
PAPAGEORGIU
ANDREA FES-
TŐMŰVÉSZ

szereket” – mesél József a művész és mecénása közötti kapcsolatáról. S hogy Léna miért pont őket választotta a végzős diákok közül? „Áginak és Józsefnek a diplomavizsgán bemutatott képei nagyon megtetszettek, egyszerre nyugtalanítóan eredetiek s ugyanakkor jelentős életművek távlatát ígértek. Ági légies lényé éppúgy lenyűgözött, mint intellektuális magabiztossága, képeinek mozgalmassága. Szimpatikus számomra az az elegancia, amivel a történelmi Podmaniczky család őseihez fűződő kapcsolatát kezeli. József debreceni születésű, az ottani kultúra örökségének gyökereiből táplálkozik, amikor saját festői világát alakítja.” Ági mosolyogva teszi hozzá: „Léna komoly lelki-szellemi kapcsolatot épít velünk. Nagy érdeklődéssel kíséri munkánkat. Ahogyan mi is, ő is rendszeresen járja a külföldi vásárokat, ahol beszerzi a számunkra fontos szakirodalmat is. Értesít a minket érintő szakmai eseményekről, és művészettörténetésztől is állandó segítséget kapunk. Általa több, már elismert művésszel kerülhettünk kapcsolatba, közös kiállításokon is szerepelünk velük.”

Léna hisz abban, hogy a magyar kortárs művészet értékeit az országhatárokon túl is fontos megmutatni

és a környező országok fiataljaival együtt megmértetni. Ezért az elmúlt hónapokban eljutott a világ legjelentősebb nemzetközi művészeti vásárait: Sanghajba, Bazelba, részt vett a moszkvai ArtFairen, a berlini ArtForumon, ahol többek között külföldi galériákkal is felvette a kapcsolatot, hogy gyűjtőket találjon pártfogoltjai számára. Az első nagy megmértetés 2009-ben lesz majd a Pulse New York Art Fairen, ahová több száz jelentkező közül Léna galériáját is beválogatták a kiállítók közé.

Az önzetlen adományozó

A Képzőművészeti Egyetemen évente húsz-harminc festő és szobrász végez, akiknek nyolcvan százaléka megélhetési okok miatt öt-tíz éven belül elhagyja a pályát. Ezt a tendenciát szeretné a maga módján megváltoztatni dr. Balogh Péter ügyvéd, az Amadeus Művészeti Alapítvány kuratóriumának elnöke, az Amadeus Alkotóház üzemeltetője. Az alapítványon belüli, tízéves múltra visszatekintő ösztöndíjprogram egyetemistákat támogat anyagilag, ma már ez az egyik legjelentősebb, magánkezdeményezésű ösztöndíj a Magyar Képzőművészeti Egyetemen. Ennél is nagyobb segítségnek tartják azonban a fiatal művészek az Amadeus Alkotóházat, ahol

kovácsműhelyhez hasonlít. A satu, az üllő, a hegesztő társaságában Judit termékeny időszakát éli. „Az egyetemen búra alatt éltünk, ez az alkotóház az egyetem folytatása, csak a búrát egy picit megemelték, hogy belekóstoljunk abba, ami később majd ránk vár” – teszi hozzá egy másik lakó, Papageorgiu Andrea festőművész, aki képei eladásából tartja el magát. „Nekem nincs menedzserem, most még magam is elboldogulok a képeimmel. Egyetemista korom óta hívnak kiállításokra, ahol szerencsére elkelnek a műveim, pedig én nem számítok trendi festőnek. Képeim a festészet hagyományaihoz kapcsolódnak, a színek és a kompozíciók fontosak számomra. Úgy érzem, jókor diplomáztam, egyes körökben kezd divatba jönni fiatal művészekről képet vásárolni. A régiségpiac telített, sok a hamisítvány, ezért váltunk érdekessé mi, fiatalok.”

Dr. Balogh Péter, a művelvezőből lett adományozó egymásra építő programokban gondolkodik, az Amadeus ösztöndíjprogramnak egy banknál talált már külső támogatót, most az Alkotóház programjához keres szponzorokat, hogy továbbléphessen és felszabaduló tőkét és energiát következő álma megvalósítására fordíthassa: internetes nonprofit e-galériát, adatbázist akar létrehozni az Ama-

Évente húsz-harminc festő és szobrász végez, nyolcvan százaléka megélhetési okokból ELHAGYJA a pályát

tizenegy pályakezdő festő és szobrász kap három évre ingyenesen műtermet. „Az egyetem után a fiatalok vákuumba kerülnek, óriási probléma a műteremkérdés például. Van, aki azért adja fel az elején művészi ambícióit, mert nincs hol dolgoznia” – mondja Rabóczky Judit szobrász, aki egy éve az alkotóház lakója. Judit vasból hegeszti szobrait, ami tégigényes és zajjal jár, itt a műterem szeparált, biztonságos világában, ami leginkább egy

deus-pályázatokra jelentkező fiatalok adatainak és portfólióinak segítségével a művészek és a műkedvelő közönség számára. „Nem érezném jól magam a klasszikus galériás szerepében, aki a művész nevével és műtárgyaival kereskedik, profitorientált vállalkozást vezet. Megengedhetem magamnak, hogy önzetlen mecénás maradjak, s a társadalmi hasznosság iránti vágyamat a hobbimon keresztül éljem ki.”

LÁSZLÓ KRISZTINA